

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעד.

עין משפט נר מצוה

קבל א מיי פכ"ה מהל' מלוה וזה ה"ל וזני' כשנתן וצ"מ ממנו עשין אז טושי"ע ח"מ פ"י קטט טע"ף ח' ח"י:

קבל ב ג מיי פכ"ה מהל' ג סמג שם טושי"ע ח"מ טע"ף ע"י:

קלד ד ה מיי שם הל' ו טע"ן כשנתן וצ"מ פ"י קטט טע"ף ח' ח"י:

מקמי דרודיעניהו יתימי בו'. מיהר לפרוע ולא הודיעם אם ירצו לפרוע לו כלום שאם היה מודיעם שמה היו פורעין^א מיהר אם לא היו רוצים לפרוע נפרע מן הערב דהיינו אין לו נכסים ללוה דודאי אם אין לו נכסים^ב (שאין) יכול הערב לדחמו

רצן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה. אחד ערב ואחד קבלן לא יפרע אלא מן הלוה: **בשמעון.** ולא צרימיהא: **חזן מערב.** משנה זו אלא יפרע מן הקבלן ואע"פ שיש נכסים ללוה כרבנן: **ולידן.** בני שחזו במסכת פסחים ד' ע"ב

רבינו גרשום

חזן מערב. הא דקאמר בבבאי' דבין כך ובין כך לא יפרע מן הערב: צידוק בבסי' יצחק משה בעידן באחד שאמר לאשתו היה זה גיטך על מנת שתביאי אצילתי ואבד אצילתי אינו גט: רשב"ג אמר נותן דמיה והוי הוא [גט] לית הלכתא כוותיה: וראיה אחרונה. בבסי' סנהדרין אמר רשב"ג מה עשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים ומצא עדים ולא היה יודע שיש לו ראייה והביא לו ראייה כ"ר: כולן לשון ערבות הוגא ורב פפא במלוה בשטר דפרין התם שום היתומים ל' יוס בשלמא לרב הוגא מוקי לה בשטרי דרב פפא כמאן דאמר לך רב פפא איבעית אימא כמותב אשה משום חייא אכל צבעל חוב בשטר לא מני מוקי לה אלא מיירי דאי אפילו בשטר ועוד קשיא כיון דמוקי מילתיה במלוה על פה א"כ אפילו בני מיעבד מלוה נינהו נמי אין לגבות מהן דטוענין ליוש שפרע שהאב היה נאמן לומר פרעתי ואפילו גדולים נינהו פטורין מהאי טעמא ועוד מאי משני דלהכי כתב ליה התקבלתי דהוי כמלוה בשטר מה יא לא כמכית המלוה להושיע לערב לגבות מיתמי מאחר שגלה לה כתב כלום והיה נראה לפרש דאם כתב צו התקבלתי גובה היינו אם כתב בשטר התקבלתי מן הערב שקצת חובו למלוה המלוה עדיין גובה בשלמא לרב הוגא כריה דרב יהושע ינחא דאיהו חייש לררי והכא ליכא למיחש לררי דכיון שכתב גס לערב התקבלתי ויבאש כמלוה למשעו מעמיהו אין רגיל להתפיס כררי המלוה אכל צרימיה אינו גובה משום דחייש לררי דלמא אתפסיה מלוה ואע"פ שיש ערב וזה אין לחוש בכתב לו התקבלתי דלמא אתפסיה כררי לערב שאין רגילות להתפיס ליה כררי כדאמרין לקמן דבעוד כוכבים ליכא למיחש לררי אלמא אין מתפיס לערב דאם כן ניוש שמה התפיס לערב ואפילו למאן דפריך אדרבה כו' (י) אי לאו דאתפיס כררי לערב לא היה מקבל לערב כדפי' בנזקקתם הכא מיהא לא מתפיס לא למלוה ולא לערב אלא לרב פפא קשיא הא לאו בני מיעבד מלוה נינהו שאני התם דלהכי כתב לו התקבלתי שיהא לו כח לגבות מן היתומים

רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה אחד זה ואחד זה לא יפרע מזה^א אמר רבה בר חנה אמר ר' יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידון וראיה אחרונה אמר רב הונא הלוחה ואני ערב הלוחה ואני פורע הלוחה ואני חייב הלוחה ואני^ב (נותן) כולן לשון ערבות הן תן לו ואני קבלן תן לו ואני פורע תן לו ואני חייב תן לו ואני^ג (נותן) כולן לשון קבלנות הן איבעיא להו הלוחה ואני קבלן תן לו ואני ערב מאי אמר ר' יצחק לשון ערבות ערבות לשון קבלנות קבלנות רב הסדא אמר כולן לשון קבלנות הן בר מהלוחה ואני ערב רבא אמר "כולן לשון ערבות הן בר מתן לו ואני נותן א"ל מר בר אמימר לרב אשי הכי אמר אבא תן לו ואני נותן אין למלוה על הלוחה כלום כולא היא לא מיפטר לוח מיניה דמלוה: **עוד שישא ויתן ביד ההוא דיינא דאחתיה למלוה לנכס^א [דלוח] מקמי דלתבעיה ללוה סלקיה רב הנין בריה דרב יבא אמר רבא מאן חכים למעבד כי הא מילתא אי לאו רב הנין בריה דרב יבא קסבר^ב נכסיה דרב איניש אינון מערבין יתיה ותנן^ג המלוה את הבירו ע"י ערב לא יפרע מן הערב וקי"ל לא יתבע ערב תחלה יהיה ערבא דיתמי דפרעיה למלוה מקמי דלודיעניהו ליתמי א"ר פפא^ד פריעת בע"ח מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו ורב הונא בריה דרב יהושע אמר "אימר צררי אתפסיה מאי**

רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה אחד זה ואחד זה לא יפרע מזה^א אמר רבה בר חנה אמר ר' יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידון וראיה אחרונה אמר רב הונא הלוחה ואני ערב הלוחה ואני פורע הלוחה ואני חייב הלוחה ואני^ב (נותן) כולן לשון ערבות הן תן לו ואני קבלן תן לו ואני פורע תן לו ואני חייב תן לו ואני^ג (נותן) כולן לשון קבלנות הן איבעיא להו הלוחה ואני קבלן תן לו ואני ערב מאי אמר ר' יצחק לשון ערבות ערבות לשון קבלנות קבלנות רב הסדא אמר כולן לשון קבלנות הן בר מהלוחה ואני ערב רבא אמר "כולן לשון ערבות הן בר מתן לו ואני נותן א"ל מר בר אמימר לרב אשי הכי אמר אבא תן לו ואני נותן אין למלוה על הלוחה כלום כולא היא לא מיפטר לוח מיניה דמלוה: **עוד שישא ויתן ביד ההוא דיינא דאחתיה למלוה לנכס^א [דלוח] מקמי דלתבעיה ללוה סלקיה רב הנין בריה דרב יבא אמר רבא מאן חכים למעבד כי הא מילתא אי לאו רב הנין בריה דרב יבא קסבר^ב נכסיה דרב איניש אינון מערבין יתיה ותנן^ג המלוה את הבירו ע"י ערב לא יפרע מן הערב וקי"ל לא יתבע ערב תחלה יהיה ערבא דיתמי דפרעיה למלוה מקמי דלודיעניהו ליתמי א"ר פפא^ד פריעת בע"ח מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו ורב הונא בריה דרב יהושע אמר "אימר צררי אתפסיה מאי**

(א) צ"ק פט. כמותב עו. סנהדרין לה: גיטין לה. עה. גימ' לה: כבודות לה: (ב) צ"ל אהן. (ג) רש"ל (ד) כבודות מהן. (ה) גיטין קע"ב. (ו) כמותב פה. ערבין כב. (ז) כ"ל דרבה. (ח) צ"ל כב. (ט) רש"ל מ"ו וזני' כש"ל. (י) ע"ך לג"ע.

הגהות הב"ח

(א) הרשב"ם דיה וזכיה וכו' של ראה כל זמן כ"ל וזכיה וזמק: (ב) ר"ח דר מהן וכו' ורובשטן קבלות: (ג) ר"ח פירש וכו' מייב לאו כ"ל וזני' ד' נמק: (ד) ר"ח רב הונא ר' דבין דחייב מתה וכו' וכל הני בגיית היינו מוקרעי וכו' דנמון הוי כיון דליכא: (ה) תוס' ד"ה וזני' ד' דהוי כששטר וקשיא: (ו) בא"ד למאן דפריך אדרבה כו' וכדפי' בקונטרס דאי לא הוה דלמפיס כרי לערב לא הוה מקבל ליה בערבות סה"מ מהא כ"ל:

מוסף רש"י

לא יפרע מן הערב. תחלה עד שיפגע את הלוה לדין ויחייבוהו ביד וחס אין לו מה לשלם אז יפרע מן הערב (וע"ל קע"ב). לא יתבע ערב תחלה. עד שיפגע מן הלוה ולא יהא לו מה לפרוע (בכבודות חו). פריעת בע"ח דנמון הוי כיון דליכא חוב מעבד. מלוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבין, דמתיב מן הלוה שקל דק וזקו שקל דק (כבודות פו. ט"פ ב"מ סו). ויתמי לאו בני מעבד. מלוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבין, דמתיב מן הלוה שקל דק וזקו שקל דק (כבודות פו. ט"פ ב"מ סו). ויתמי לאו בני מעבד. מלוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבין, דמתיב מן הלוה שקל דק וזקו שקל דק (כבודות פו. ט"פ ב"מ סו). ויתמי לאו בני מעבד. מלוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבין, דמתיב מן הלוה שקל דק וזקו שקל דק (כבודות פו. ט"פ ב"מ סו).

מוסף תוספות

א. עין בראשונה ולכלה משמע מתיב ללוה הכרחי.

הערב סהלא. אין נכון להטריח את הערב חנם דלמא מפאי ליה לוח והוא הדין לנכסי דאינש למה נזיל צנכסיו להוריד בהן את המלוה חנם שמה יקלקלו לוח בצמעות ולא ינטרך לירד צנכסיו: **הוא ערבא דיסמי.** אביהם לוח בחייו וזה נעשה ערב למלוה בשבילו ולאחר מותו פרע הערב תחלה מקמי דנתבעניהו ליתמי חומר משלו פרע ולא משל היתום שלא הספיק לתבעם ועשה חומר עליהם ותוצעם: **פריעת בע"ח מצוה.** הערב עשה נעשה בע"ח ומלוה על פה הוא ומלוה לפרעו ואם יתומים פחותים מיי"ג (י) דלאו בני מיעבד מלוה נינהו וכי גדלי לישתעי דינא כהדייהו כדאמר בחזקת הדמים (לעיל ג). גבי עובדא^א דרבה בר שרשום: רב הונא כריה דרב יהושע אמר. לעולם יתמי בני מיעבד מלוה נינהו כדאמר בערבין דפרק שום היתומים (דף כג). יתמי דאלכלי דלאו ידיהו ליזלו בתר שיבקייהו אלא היינו טעמא דלא גובה ערב מיתמי עד גדלי וידעו לטעון ולחזור אחר דייס דליכא לתימר בעיני דבזמן הוה אתפסיה אביהם למלוה בחייו לפטור את הערב והלכך (י) על מלוה על פה איכא למיחש דלמא פרעיה אבוהון בחייו ואע"ג דקיי"ל לקמן בפירקין [קע"ו]. מלוה על פה גובה מן היורשין הני מילי כגון דשמתוהו ומית בשמתיה אי נמי כשחייב מודה. ופסקין לקמן [ע"ג] הלכתא כרב הוגא כריה דרב יהושע דאמר ללא חיישין לתימי לאו בני מיעבד מלוה נינהו אלא בכל חוב שאנו יודעין שלא פרעו אביהן בחייו או שאין אנו יודעין אלא שאמר אביהן תנו ונתנין כדפסקין בערבין [כג]: ואין ממתנין עד גדלי כששלחו מתם דהלכתא כרב הוגא כריה דרב יהושע [ע"ג]. ורבא נמי דפסק בערבין [סג]: הלכתא דאין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן רביית אוכלת בהן ואם אמר תנו ונתנין נראה בעיני דלא פליג אדרב הוגא (י) כיון דחייב מודה כמאן דאמר תנו דמי ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי רב הוגא איירי בחייב מודה אף על גב דלא אמר תנו ורבא איירי בצאמר תנו אף על גב דאין חייב מודה וכל הני גייתין ממקרקעי דיתמי. ונראה בעיני דבזמן הוה אתפסיה אביהם למלוה בחייו לפטור את הערב דשבק להון אבוהון כמו שתקנו הגאונים בכתובת אשה דפסקין הלכתא ממקרקעי ולא ממשטלי ואפילו הכי נהגו לגבות ממשטלי ומציא אי ראה מההוא דכתובת (דף סו). דארנקי דמחוזא דאשה גובה כמותה מהם משום דאסמכתיהו עלייהו והוא הדין לבעל חוב דגבי משטלי דיתמי היכא דידוע לנו שאביהן היה חייב לזה וכן הלכה למעשה דהא אמרינן לקמן [קע"ו]. מלוה על פה גובה מן היתומים כדי שלא מנעול דלת צפני לוח ואי ממשטלי דשבק להון אבוהון לא גובה אין לך נעילת דלת גדול מזה דהא לא שכיחי לן מקרקעי:

כלום אבל אי היה בשטר היו מחייבין לפרוע: ורב הונא בריה דרב יהושע. אמר להכי לא פרעי יתמי כלום לערב דאימון אביהן קמי דמת סמא אתפסיה צררי למלוה כשיעור